

Боженко А. О.
кандидат історичних наук,
викладачка кафедри українознавства,
Харківський національний
університет ім. В.Н. Каразіна

**Архітектурна спадщина міжвоєнного модернізму у німецько-
українському культурному діалозі
(на прикладі проєкту “Bauhaus-Zaporizhzhia”)**

Школа Bauhaus у Німеччині стала справжнім проривом у сфері архітектури та дизайну, саме тому святкування 100-річчя від її заснування вийшло далеко за межі Веймару. Теза про спорідненість запорізького конструктивізму та ідей школи Bauhaus у Німеччині стала наскрізною для проєкту “Bauhaus-Zaporizhzhia”, який відбувався протягом листопаду 2017 р. у Запоріжжі. Проєкт реалізувався у колаборації НГО “Urban Forms Center”, Арт-галереї “Barannik” та Генерального консульства Федеративної Республіки Німеччина в Донецьку (офіс у Дніпрі).

Центральною подією стало проведення науково-практичної конференції «Універсальність явищ запорізького модернізму і школи Баухаус. Проблеми збереження модерністської спадщини», німецькі та українські учасники якої робили акцент на світовому контексті архітектурного стилю, що на пострадянському просторі відомий як конструктивізм.

За словами Томаса Флірля, провідного історика архітектури, “фокус «Баугауз та конструктивізм» ставить у центр уваги саме тісний культурний зв’язок модернізму міжвоєнного періоду, його спільне європейське та міжнародне коріння” [1, с. 30]. Торкаючись питань матеріальної спадщини, також можна виявити конфліктні зони у просторі історичної та колективної пам’яті, саме тому спадщина конструктивізму в Україні є особливо вразливою. Діалог з німецькими колегами дозволяє усвідомити культурну цінність конструктивізму. Оскільки конференція

складалася з декількох блоків, а саме: історії модернізму, практики його збереження та презентації низових ініціатив, що займаються саме популяризацією архітектурної спадщини, а серед учасників були професійні історики, реставратори та активісти, то вдалося створити міждисциплінарне поле взаємодії між історією та практикою. Важливою складовою були доповіді німецьких учасників про практики реставрації та популяризації спадщини німецьких архітекторів-модерністів (Бруно Таута, Вальтера Гропіуса, Ганса Шаруна, Г'юго Гьорінга та ін).

Окрім конференції, іншими складовими проекту були студентський воркшоп з німецько-українською участю, в рамках якого було досліджено Шосте селище, партисипативний проєкт “Моє місто” разом з мешканцями, за результатами проєкту була випущена збірка матеріалів.

Тож взаємодія українських та німецьких учасників дозволила викрити низку проблем, пов'язаних зі спадщиною конструктивізму, зокрема, її вразливість, конфліктність пам'яті, обмінятися досвідом, віднайти зв'язок української та німецької міжвоєнної архітектури та відповідно, вписати конструктивізм до міжнародного контексту.

Література

1. Баугауз — Запоріжжя. Запорізький модернізм і школа Баугауз: Універсальність явищ. Проблеми збереження модерністської спадщини / заг. ред. та упоряд. Є. І. Губкіної. Харків: ТОВ «Діса Плюс», 2018.